

ORIMATTILA

KUN HUOLI HERÄÄ

Orimattilan sivistys- ja hyvinvointipalvelut 2021

Kun huoli herää, onko se...

A) PEDAGOGINEN

Tarkista Wilmasta tukitoimet ja tuen vaihe.

Keskustele oppilaan kanssa tuen muuttamisesta tai lisäämisestä. Kerää tietoa oppilaan tilanteesta eri oppiaineissa + konsultoi erityisopettajaa

Yhteys kotiin tuen lisäämiseksi tukimuotojen uudelleen järjestely / seuraavalle tuen portaalle siirtyminen.

- yleinen tuki > ped. arvio
- tehostettu tuki > ped. selvitys
- seuranta

Ohjaus tarvittaessa oh-palveluihin - selkeät tilanteet

B) MUU HUOLI

1. Tunne-elämä, käyttäytyminen, sosiaaliset suhteet jne.
2. Päihteet
3. Mielenterveys
4. Ongelmapelaaminen
5. Lähisuhdeväkivalta

”NELJÄ TUULTA”

Onko tarvetta välittömään lastensuojeluilmoitukseen?

KYLLÄ: Tee ilmoitus sekä poliisille että lastensuojeluun, jos epäily kotona tapahtuvasta lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä ja/tai väkivallasta.

- konsultoi tarvittaessa rehtoria tai oh-henkilöstöä

Ei: Lapsen / nuoren kohtaaminen ikätasansa mukaisesti + yhteydenotto huoltajaan. Kenen oh-henkilön asiantuntijuus tarvitaan mukaan lapsen asioihin? Konsultoi tarvittaessa oh-henkilöstöä.

Monialaisen asiantuntijaryhmän perustaminen oppilaan ja tai hänen huoltajansa suostumuksella. Ketkä mukana, tukitahot jne?

- oppilashuoltokertomus (opetuspäällikölle)
- seuranta

Yhteydenotto sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoitus.

A) PEDAGOGINEN HUOLI

HUOLI HERÄÄ

- Oppiminen ja osaaminen
- Ovatko muut opettajat oppilaasta huolissaan? Kysy esimerkiksi Wilma-viestillä.
- Lue mahdolliset pedagogiset asiakirjat Wilmasta. Katso käyttökelpoisia tukitoimenpiteitä Tuki-välilehdeltä ja sovelta ensin niitä.

OPPILAAN KOHTAAMINEN

- Keskustele oppilaan kanssa: onko oppilaalla itsellään huolta asiasta, mikä on mahdollisesti pielessä entä mitä asian korjaamiseksi voisi tehdä?

KERÄÄ TIETOA

- Pyydä aineenopettajilta kuvaus oppilaan tilanteesta ko. oppiaineessa esim. Wilma-viestillä.
- Konsultoi erityisopettajaa ja / tai pyydä häntä oppitunnillesi tekemään havaintoja.

A) PEDAGOGINEN HUOLI

YHTEYS HUOLTAJAAN

- Huoltajan näkemys tilanteesta. Onko huoli yhteinen?
- Sovitaan huoltajan kanssa siitä, miten tilanteessa edetään.

TÄYTÄNTÖÖN- PANO

- Asian käsittely moniammatillisesti:
 - tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen käsitellään moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa (PoL 16 a §, 30.12.2013/1288)
 - ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä tehdään oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa moniammatillisena yhteistyönä selvitys oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta (PoL 17 §, 30.12.2013/1288). Näiden perusteella tehdään arvio erityisen tuen tarpeesta.
- Toimintasuunnitelman täytäntöönpano:
- Pedagogiset asiakirjat (asianomistaja, kuten luokanopettaja / luokanvalvoja täyttää), ELA tukena
- Neuvottelut (oppilas aina mukana)
- Oppilaan siirto erityiseen tukeen aina opetuspäällikölle päätettäväksi.

SEURANTA

- Onko tehdyillä toimenpiteillä ollut vaikuttavuutta? Jos ei, niin toimenpiteitä täytyy muuttaa.
- Seuranta-aika on sovittu toimenpiteiden suunnittelun yhteydessä ja kirjattu pedagogisiin asiakirjoihin (oppimissuunnitelma / HOJKS).

Huom! Huoltaja ei voi estää koulun tarjoamaa pedagogista tukea / järjestelyjä.

B₁) MUU HUOLI

HUOLI HERÄÄ

- **Tunne-elämään, käyttäytymiseen, perheeseen ja myös muihin sosiaalisiin suhteisiin liittyvät huolet.**
- Lue mahdolliset pedagogiset asiakirjat Wilmasta. Katso käyttökelpoisia tukitoimenpiteitä Tuki-välilehdeltä ja sovelle ensin niitä mahdollisuuksien mukaan.

OPPILAAN KOHTAAMINEN

- Keskustele oppilaan kanssa: onko oppilaalla itsellään huolta asiasta, mikä on mahdollisesti pielessä entä mitä asian korjaamiseksi voisi tehdä?
- Kerro oppilaalle, että konsultoit tarvittaessa myös muita opettajia.

KERÄÄ TIETOA TARVITTAESSA

- Kysy esimerkiksi Wilma-viestillä muilta opettajilta, miten oppilaalla sujuu. Pyydä kuvaus oppilaan tilanteesta ko. oppiaineessa. **Juttele kahden kesken oppilaan asioista, Ei laajalla forumilla!**
- Konsultoi erityisopettajaa ja / tai pyydä häntä oppitunnillesi tekemään havaintoja.

B₁) MUU HUOLI

YHTEYDEN-
OTTO
Huoltaja /
viranomainen

Onko tarve välittömään lastensuojeluilmoitukseen?

KYLLÄ: Tee ilmoitus sekä poliisiin että lastensuojeluun, jos on epäily kotona tapahtuvasta lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä ja/tai väkivallasta. Konsultoi tarvittaessa rehtoria tai oh-henkilöstöä. [Asioi sosiaalipalveluissa - www.hyvis.fi](http://www.hyvis.fi) [Lapsiperhepalvelut - PHHYKY](#)

Ei: 1) [Yhteydenotto huoltajaan](#). 2) Kenen oh-henkilön asiantuntijuus tarvitaan mukaan lapsen asioihin? Konsultoi oppilashuoltohenkilöstöä.

3) Tarvittaessa ohjaus PHHYKY:n arjen tuen perheohjaus ja lähityön palveluun.

[Apua ja tukea lapsiperheen arkeen - www.hyvis.fi](#)

4) Tarvittaessa yhteydenotto sosiaalihuollon palveluntarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoitus.

[Asioi sosiaalipalveluissa - www.hyvis.fi](http://www.hyvis.fi) [Lapsiperhepalvelut - PHHYKY](#)

OPPILAS-
HUOLTO

- Monialainen asiantuntijaryhmä
- Toimintasuunnitelman laatiminen: miten asiassa edetään, millä aikataululla ja kuka tekee mitään? Sovi myös seuranta.
- [Oppilas-/opiskelijahuoltokertomuksen täyttäminen](#) yksilökohtaisissa oppilashuoltotapauksissa. Palautetaan opetuspäällikölle arkistoitavaksi.

TÄYTÄN-
TÖÖNPANO

- Toimintasuunnitelman täytäntöönpano:
 - Pedagogiset asiakirjat tarvittaessa esim. keskittymisen ja käyttäytymisen pulmat (asianomistaja, kuten luokanopettaja / luokanvalvoja täyttää), ELA tukena
 - Oppilashuollon palvelut
 - Neuvottelut (oppilas aina mukana)
 - Koulun ulkopuolinen tukitaho (esim. lastensuojelun perhetyö, psyk.pol jne.)
 - Muutokset opetusjärjestelyihin päättää rehtori, erityisen tuen oppilaiden kohdalla opetuspäällikkö.

SEURANTA

- Onko tehdyillä toimenpiteillä ollut vaikuttavuutta? Jos ei, niin suunnitelmaa ja toimenpiteitä täytyy muuttaa.
- Seuranta-aika on sovittu toimenpiteiden suunnittelun yhteydessä ja kirjattu oppilashuoltokertomukseen ja tarvittaessa pedagogisiin asiakirjoihin (oppimissuunnitelma / HOJKS).

B2) PÄIHTEET

7

HUOLI HERÄÄ

- Päihdekokeilut ovat nuorilla tavallisia. Kokeilut ovat aikaistuneet ja niitä esiintyy jo alakouluikäisillä!
- Päihdehäiriöstä on kysymys, kun päihteet alkavat hallita elämää.
- Päihdeongelmilla on suora yhteys mm. nuorten mielenterveyteen.
- Ongelmiin voidaan vaikuttaa sitä helpommin, mitä aikaisemmassa vaiheessa nuoren päihdeongelma tunnistetaan.

OPPILAAN KOHTAAMINEN

- **Kartoita ja tunnista: Ota päihteiden käyttö puheeksi matalalla kynnyksellä oppilaan ja hänen läheistensä kanssa.**
- Tutustu koulun päihdesuunnitelmaan / toimintamalliin!

OHJAA AVUN PIIRIIN

- Koululla tarjottava tuki: opettaja, rehtori, kouluterveydenhoitaja, koulunuorisotyöntekijä, kuraattori, psykologi (= oppilashuolto)
- Päihdesairaanhoitaja Päivi Vihervuori (paivi.r.vihervuori@phhyky.fi)
- Jos koulun keinot eivät riitä, ota yhteys [PHHYKY: Päihdepalvelut](#)
- Oppilaan ja hänen läheistensä (esim. huoltajat) tukeminen

B3) MIELENTERVEYS

HUOLI HERÄÄ

- Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin tukeminen tulee näkyä vahvasti koulun arjessa.
- Nuoruusiässä voimakkaatkin mielialan vaihtelut ovat tavallisia. Usein tunne-elämän vaikeudet ovat ohimeneviä ja nuoruusikään kuuluvia. On arvioitu, että noin joka viides nuori kokee alakuloisuutta, ahdistusta tai liiallista ärtyneisyyttä, joka vaikuttaa häiritsevästi perhe- ja ystävyys-suhteisiin sekä koulunkäyntiin ja vapaa-ajan viettoon.

OPPILAAN KOHTAAMINEN

- Kerro huolestasi oppilaalle. Oppilas tarvitsee turvallisuuden tunteen, kokemuksen ymmärryksestä ja hyväksytyksi tulemisesta. Ole hienotunteinen.
- Yhteydenotto huoltajaan: keskustele lapsen ja kodin tilanteesta. Onko huoli yhteinen? Entä ovatko lapsi ja perhe jo avun piirissä?
- Nuoren mielen ensiapu on parhaimmillaan ennaltaehkäisevää, varhaista tunnistamista ja ripeää auttamista
- Lapsille ja nuorille: Mielenterveystalo.fi

OHJAA AVUN PIIRIIN

- Avun hakeminen kannattaa aloittaa silloin, kun lapsen tai nuoren käyttäytyminen huolestuttaa ja käyttäytyminen muuttuu aiemmasta. Selkeitä syitä avun hakemiseen ovat aina itsetuhoinen käyttäytyminen ja psykoottiset oireet.
- Oppilashuollon palvelut: terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi
- Jos koulun keinot eivät riitä, ota yhteys: [Alaikäisten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut](#)
- [Lapsiperhepalvelut - PHHYKY](#)

B4) ONGELMAPELAAMINEN

HUOLI HERÄÄ

- Mikä on ongelmapelaamista? Entä muu liiallinen kiinnittyminen digimaailmaan, joka näyttäytyy koulujen arjessa?
- **Ongelmallinen digipelaaminen:** Satunnaisia tai toistuvia fysiologisia, sosiaalisia, psyykkisiä tai arjen hallintaan liittyviä haittoja. Huomioi ikätasoisesti lapsen / nuoren tilanne?
- **Ongelmallinen rahapelaaminen:** Pelaamisen haitat näkyvät elämän eri osa-alueilla teoissa, tunteissa, terveydessä ja taloudessa. Haitat voivat ulottua myös läheisiin. Käyttäytyminen muuttuu selkeästi.

OPPILAAN KOHTAAMINEN

- **Tunnista ja rauhoita tilanne:** Aito kohtaaminen, luottamussuhteen rakentaminen, kuuleminen, arvostaminen ja myötätunnon osoittaminen. Ärtymyksen, hämmennyksen, hädän ym. tunteiden vastaanottaminen.
- **Ota pelaaminen puheeksi:** Pelaatko digi- ja/tai rahapelejä? Miten usein? Millaisia pelejä? Tuottaako pelaaminen huolta ja haittoja?
- [Nuoret pelissä](#) -aineisto, [Rahapelaaminen puheeksi](#) -opas

KARTOITA TILANNE JA OHJAA AVUN PIIRIIN

- **Kartoita oppilaan psyykinen, fyysinen ja sosiaalinen hyvinvointi yhteistyössä huoltajan kanssa.**
- Mieltä painavat asiat: Onko erityisesti ahdistavia asioita (esim. kiusaaminen, kotiolot, sairaudet, ym.)? Onko rahaa välttämättömiin menoihin? Käytä mahdollisimman paljon avoimia kysymyksiä.
- Sovi oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa pelaamiseen liittyvistä säännöistä ja rajoituksista. Nämä voivat koskea esimerkiksi pelaamisen käytettyä aikaa, ajankohtaa tai pelejä, joita lapsi voi ikänsä puolesta pelata.
- **Ohjaa nuori tarvittavan avun piiriin!** [Kohti pelihoitopolkua \(pbworks.com\)](https://pbworks.com)

B5) LÄHISUHDEVÄKIVALTA

HUOLI HERÄÄ

- Lapsiin kohdistuva väkivalta on vanhempien tai muiden aikuisten tekoja ja laiminlyöntejä, jotka aiheuttavat lapselle vahinkoa. Myös kiusaaminen, sisarusten välinen väkivalta, kuritusväkivalta ja kasvatuksellinen väkivalta ovat lapseen kohdistuvaa väkivaltaa.
- Lapsiin kohdistuva väkivalta on rikos.
- [Väkivallan monet muodot](#)

OPPILAAN KOHTAAMINEN

- Väkivallasta kysyminen ja sen tunnistaminen on ensimmäinen askel lapsen / nuoren tukemisessa.
- Tarjoa oppilaalle mahdollisuus kertoa kokemuksistaan. Älä lupaa olla kertomatta kenellekään! Kerro lapselle / nuorelle miten asia etenee.
- Älä keskeytä tai johdattele oppilasta. Kirjaa oppilaan kertomus ja omat kysymyksesi mahdollisimman tarkasti.
- [Väkivaltaa kokeneen lapsen kohtaaminen ja ensivaiheen tukeminen](#)

KONSULTOI TEE LASU

- Tee oppilaan kokemasta väkivallasta aina ilmoitus lapseen kohdistuneesta rikosepäilystä (THL) ja lastensuojeluilmoitus [Lapsiperhepalvelut - PHHYKY](#)
- **Konsultoi matalalla kynnyksellä:** Oma kollega tai lähiesihenkilö, Lahden ensi- ja turvakoti, poliisi, Lapsiperhepalveluiden ohjaus ja neuvonta (PHHYKY)
- [Viranomaisohje lapsen kaltainkohteluepäilyn selvittelyyn](#)
- [phturvallisuusverkosto \[licensed for non-commercial use only\] / Työkalut ja toimijat \(pbworks.com\)](#)

ORIMATTILA

HUOM!

Oppilashuoltohenkilöstöä voi konsultoida aina joko anonyymisti tai oppilaan / huoltajan luvalla!

